

Løsningsforslag øving 4

4.1. Husk at hvis M er en $m \times k$ -matrise og N er en $q \times n$ -matrise, så er produktet kun definert for $k = q$; summen kun definert for $m = q$ og $k = n$.

a) Gir ikke mening.

b)

$$\begin{aligned} & \begin{bmatrix} 1 & 2 & 5 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & 1 & 5 \\ 2 & 3 & -1 \\ -8 & 0 & 2 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} 1 \cdot 0 + 2 \cdot 2 + 5 \cdot -8 & 1 \cdot 1 + 2 \cdot 3 + 5 \cdot 0 & 1 \cdot 5 + 2 \cdot -1 + 5 \cdot 2 \\ 0 \cdot 0 + 0 \cdot 2 + 3 \cdot -8 & 0 \cdot 1 + 0 \cdot 3 + 3 \cdot 0 & 0 \cdot 5 + 0 \cdot -1 + 3 \cdot 2 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} -36 & 7 & 13 \\ -24 & 0 & 6 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

c)

$$\begin{aligned} & \begin{bmatrix} 0 & 1 & 5 \\ 2 & 3 & -1 \\ -8 & 0 & 2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & 1 & 5 \\ 2 & 3 & -1 \\ -8 & 0 & 2 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} 0 \cdot 0 + 1 \cdot 2 + 5 \cdot -8 & 0 \cdot 1 + 1 \cdot 3 + 5 \cdot 0 & 0 \cdot 5 + 1 \cdot -1 + 5 \cdot 2 \\ 2 \cdot 0 + 3 \cdot 2 + -1 \cdot -8 & 2 \cdot 1 + 3 \cdot 3 + -1 \cdot 0 & 2 \cdot 5 + 3 \cdot -1 + -1 \cdot 2 \\ -8 \cdot 0 + 0 \cdot 2 + 2 \cdot -8 & -8 \cdot 1 + 0 \cdot 3 + 2 \cdot 0 & -8 \cdot 5 + 0 \cdot -1 + 2 \cdot 2 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} -38 & 3 & 9 \\ 14 & 11 & 5 \\ -16 & -8 & -36 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

d) Gir ikke mening.

e) Gir ikke mening.

f)

$$\begin{aligned} A + I_3 &= \begin{bmatrix} 0 & 1 & 5 \\ 2 & 3 & -1 \\ -8 & 0 & 2 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} 1 & 1 & 5 \\ 2 & 4 & -1 \\ -8 & 0 & 3 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (A + I_3)\mathbf{v} &= \begin{bmatrix} 1 & 1 & 5 \\ 2 & 4 & -1 \\ -8 & 0 & 3 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 7 \\ 2 \\ -4 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} 1 \cdot 7 + 1 \cdot 2 + 5 \cdot -4 \\ 2 \cdot 7 + 4 \cdot 2 + -1 \cdot -4 \\ -8 \cdot 7 + 0 \cdot 2 + 3 \cdot -4 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} -11 \\ 26 \\ -68 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

g) Fra b):

$$BA = \begin{bmatrix} -36 & 7 & 13 \\ -24 & 0 & 6 \end{bmatrix}$$

Regner ut:

$$\begin{aligned} BA\mathbf{v} &= \begin{bmatrix} -36 & 7 & 13 \\ -24 & 0 & 6 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 7 \\ 2 \\ -4 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} -36 \cdot 7 + 7 \cdot 2 + 13 \cdot -4 \\ -24 \cdot 7 + 0 \cdot 2 + 6 \cdot -4 \end{bmatrix} \\ &= \begin{bmatrix} -290 \\ -192 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

h)

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 5 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix}^\top = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 2 & 0 \\ 5 & 3 \end{bmatrix}$$

i)

$$\begin{aligned} \mathbf{v}^\top \mathbf{v} &= [7 \quad 2 \quad -4] \begin{bmatrix} 7 \\ 2 \\ -4 \end{bmatrix} \\ &= 7^2 + 2^2 + (-4)^2 \\ &= 69 \end{aligned}$$

Merk: Dette er jo prikkproduktet $\mathbf{v} \cdot \mathbf{v}$!

4.2. Ligningen

$$A\mathbf{x} = \mathbf{b},$$

hvor

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} & \dots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & a_{m3} & \dots & a_{mn} \end{bmatrix}$$

er en $m \times n$ -matrise, $\mathbf{b} = \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \\ \vdots \\ b_m \end{bmatrix}$ er en gitt vektor

og $\mathbf{x} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_n \end{bmatrix}$ er en ukjent vektor, er bare enda en

notasjon for et system av m lineære ligninger med n ukjente (regn ut produktet på venstre side, og bruk at to matriser er like hvis og bare hvis de har like element):

$$a_{11}x_1 + a_{12}x_2 + a_{13}x_3 + \dots + x_n a_{1n} = b_1$$

$$a_{21}x_1 + a_{22}x_2 + a_{23}x_3 + \dots + x_n a_{2n} = b_2$$

$$\vdots \qquad \qquad \qquad \vdots$$

$$a_{m1}x_1 + a_{m2}x_2 + a_{m3}x_3 + \dots + x_n a_{mn} = b_m$$

Nå er

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 3 & 4 \\ 3 & 4 & 5 \\ 4 & 5 & 6 \end{bmatrix} \quad \mathbf{b} = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}.$$

Totalmatrisen til systemet:

$$[A \quad \mathbf{b}] = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 1 \\ 2 & 3 & 4 & 1 \\ 3 & 4 & 5 & 1 \\ 4 & 5 & 6 & 1 \end{bmatrix}$$

Vi har blitt utrolig flinke på å radredusere, og ser at

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 1 \\ 2 & 3 & 4 & 1 \\ 3 & 4 & 5 & 1 \\ 4 & 5 & 6 & 1 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 1 \\ 0 & 1 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Vi har en rad uten pivotelement, som betyr at det er en fri variabel. Rad tre og fire gir bare likheten $0 = 0$, veldig kjedelig. Vi skriver ut hva rad en og to betyr:

$$\begin{aligned} x_1 + 2x_2 + 3x_3 &= 1 \\ x_2 + 2x_3 &= 1 \end{aligned}$$

Du kan velge hvilken som helst av x_1 , x_2 og x_3 som fri variabel. Denne gangen velger jeg ikke x_3 , og ikke x_2 , men x_1 : bare for å illustrere at det som ikke er i alle ligningene og ikke kommer sist er helt greit å velge (men det er kanskje mer naturlig å velge x_3 , eller x_2).

Jeg setter $x_1 = t$. Da tilfredstiller x_2 og x_3 følgende ligninger (som funksjoner av t):

$$\begin{aligned} t + 2x_2 + 3x_3 &= 1 \\ x_2 + 2x_3 &= 1 \end{aligned}$$

Vi setter inn $x_2 = \frac{1-t-3x_3}{2}$ (fra den første ligningen) inn i den andre ligningen for å se at $x_3 = 1 + t$. Dette uttrykket for x_3 innsatt i første ligning gir $x_2 = -1 - 2t$.

Vi skriver det endelige svaret: løsningene er alle

$$\mathbf{x} = \begin{bmatrix} t \\ -1 - 2t \\ 1 + t \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ -1 \\ 1 \end{bmatrix} + t \begin{bmatrix} 1 \\ -2 \\ 1 \end{bmatrix}, \text{ hvor } t \in \mathbb{R}.$$

Merk: Ditt svar kan se annerledes ut siden det finnes uendelig mange måter å parametrisere svaret på. Men du kan sjekke at svaret ditt er riktig: Du skal ha akkurat en fri variabel og den generelle formelen din skal løse ligningen (sett inn).

4.3. La $\mathbf{e}_i$ være vektoren med 1 i komponent i og null ellers. Husk at for en $n \times n$ -matrise er $A\mathbf{e}_i$ kolonnevektor nummer i : $A = [\mathbf{a}_1 \quad \mathbf{a}_2 \quad \dots \quad \mathbf{a}_n]$,

$$A\mathbf{e}_i = 0\mathbf{a}_1 + 0\mathbf{a}_2 + \dots + 0\mathbf{a}_{i-1} + 1\mathbf{a}_i + 0\mathbf{a}_{i+1} + \dots + 0\mathbf{a}_n = \mathbf{a}_i.$$

Vi kan derfor løse **a)** og **c)** direkte; det er jo kolonnevektorene til A som er oppgitt. I del **b)** og **d)** må vi skrive ut ligningene vi får, og deretter løse dem direkte. Eksempelvis, hvis vi skriver $A = \begin{bmatrix} a_1 & a_2 \\ a_3 & a_4 \end{bmatrix}$ og setter inn kravene fra del **b)** får vi

$$\begin{bmatrix} a_1 \\ a_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \\ 8 \end{bmatrix} \text{ og } \begin{bmatrix} a_1 + a_2 \\ a_3 + a_4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 \\ 4 \end{bmatrix}.$$

Dette er fire ligninger med fire ukjente. Tilsvarende fremgangsmåte fungerer i **d)**, men nå er A en 3×3 -matrise som gir $3 \cdot 3 = 9$ ligninger.

a) $A = \begin{bmatrix} 3 & -1 \\ 5 & 0 \\ 1 \end{bmatrix}$

b) Skriv $A = \begin{bmatrix} a_1 & a_2 \\ a_3 & a_4 \end{bmatrix}$. Kravene $A \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \\ 8 \end{bmatrix}$ og

$A \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 \\ 4 \end{bmatrix}$ gir vektorligningene

$$\begin{bmatrix} a_1 \\ a_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \\ 8 \end{bmatrix} \text{ og } \begin{bmatrix} a_1 & a_2 \\ a_3 & a_4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} a_1 + a_2 \\ a_3 + a_4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 \\ 4 \end{bmatrix}.$$

Husk at en vektorligning er et system av lineære ligninger. Så dette er jo bare fire ligninger med fire ukjente oppstilt to og to istedet for oppå hverandre:

$$\begin{aligned} a_1 &= 2 & a_1 + a_2 &= 3 \\ a_3 &= 8 & a_3 + a_4 &= 4 \end{aligned}$$

kan like gjerne skrives

$$\begin{aligned} a_1 &= 2 \\ a_3 &= 8 \\ a_1 + a_2 &= 3 \\ a_3 + a_4 &= 4 \end{aligned}$$

Det er rett og slett unødvendig å gausseliminere her. Løsningene er:

$$\begin{aligned} a_1 &= 2 \\ a_3 &= 8 \\ a_2 &= 3 - a_1 = 3 - 2 = 1 \\ a_4 &= 4 - a_3 = 4 - 8 = -4 \end{aligned}$$

Det endelige svaret:

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 8 & -4 \end{bmatrix}$$

c)

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 99 & -3 \\ 1 & -1 & 0 \\ 0 & 145 & 2 \end{bmatrix}$$

d) Skriv

$$A = \begin{bmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ a_4 & a_5 & a_6 \\ a_7 & a_8 & a_9 \end{bmatrix}.$$

Kravene gir tre vektorligninger:

$$\begin{aligned} A \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} &= \begin{bmatrix} a_1 + a_2 + a_3 \\ a_4 + a_5 + a_6 \\ a_7 + a_8 + a_9 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 2 \end{bmatrix} \\ A \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} &= \begin{bmatrix} a_2 + a_3 \\ a_5 + a_6 \\ a_8 + a_9 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 \\ 4 \\ 5 \end{bmatrix} \\ A \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ -1 \end{bmatrix} &= \begin{bmatrix} -a_3 \\ -a_6 \\ -a_9 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 4 \\ -1 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

Dette er ni ligninger med ni ukjente:

$$\begin{aligned} a_1 + a_2 + a_3 &= 1 \\ a_4 + a_5 + a_6 &= 0 \\ a_7 + a_8 + a_9 &= 2 \\ a_2 + a_3 &= 3 \\ a_5 + a_6 &= 4 \\ a_8 + a_9 &= 5 \\ -a_3 &= 0 \\ -a_6 &= 4 \\ -a_9 &= -1 \end{aligned}$$

Du kan sette opp en gigantisk 9×9 -matrise for å løse oppgaven nå. Men det er heldigvis greit å se hva løsningene er. De siste tre ligningene gir

$$\begin{aligned} a_3 &= 0 \\ a_6 &= -4 \\ a_9 &= 1 \end{aligned}$$

Sett inn i de tre ligningene i midten for å få

$$\begin{aligned} a_2 &= 3 - a_3 = 3 - 0 = 3 \\ a_5 &= 4 - a_6 = 4 - (-4) = 8 \\ a_8 &= 5 - a_9 = 5 - 1 = 4 \end{aligned}$$

Til slutt bruker vi de tre første ligningene:

$$\begin{aligned} a_1 &= 1 - a_2 - a_3 = 1 - 3 = -2 \\ a_4 &= 0 - a_5 - a_6 = -8 - (-4) = -4 \\ a_7 &= 2 - a_8 - a_9 = 2 - 4 - 1 = -3 \end{aligned}$$

Svaret er

$$A = \begin{bmatrix} -2 & 3 & 0 \\ -4 & 8 & -4 \\ -3 & 4 & 1 \end{bmatrix}.$$

4.4. Vektoren må være på formen $\mathbf{v} = \begin{bmatrix} a \\ b \end{bmatrix}$ hvor minst en av a og b er forskjellig fra null. Vi skal sjekke om det finnes et reelt tall c slik at

$$A\mathbf{v} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a \\ b \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} a \\ 0 \end{bmatrix}$$

er lik $c \begin{bmatrix} a \\ b \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} ca \\ cb \end{bmatrix}$. Dette gir to ligninger som må være oppfylt:

$$\begin{aligned} a &= ca \\ 0 &= cb \end{aligned}$$

med kravet om at ikke både a og b kan være lik null. Fra den andre ligningen får vi to mulige tilfeller: en av b og c må være lik null.

$b = 0, c \neq 0$: Siden $b = 0$ må vi ha $a \neq 0$ slik at $a = ca$ gir $c = 1$. Vi kan altså ta $c = 1$ for vektorer på formen $\begin{bmatrix} a \\ 0 \end{bmatrix}$ med $a \neq 0$.

$b \neq 0, c = 0$: Vi ser at $a = ca = 0 \cdot a = 0$. Vi kan altså ta $c = 0$ for vektorer på formen $\begin{bmatrix} 0 \\ b \end{bmatrix}$ med $b \neq 0$.

$b, c = 0$: Vi ser at $a = ca = 0 \cdot a = 0$. Men da er $a = 0$ og $b = 0$. Dette tilfellet er umulig.

Oppsummert: Vi kan ta $c = 1$ for vektorer på formen $\begin{bmatrix} a \\ 0 \end{bmatrix}$ hvor $a \neq 0$ og $c = 0$ for vektorer på formen $\begin{bmatrix} 0 \\ b \end{bmatrix}$ hvor $b \neq 0$.

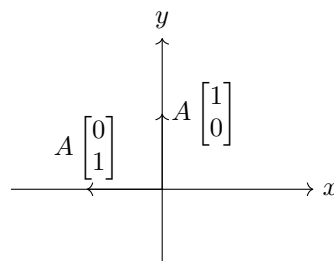
Hva svarer disse tilfellene til geometrisk?

$c = 0$: Ligningen er $A\mathbf{v} = 0\mathbf{v} = \mathbf{0}$ for vektorer $\mathbf{v}$ på formen $\begin{bmatrix} 0 \\ b \end{bmatrix}$ med $b \neq 0$. Dette betyr at vektorer langs y -aksen sendes til null under multiplikasjon med A .
 $c = 1$: Ligningen er $A\mathbf{v} = 1\mathbf{v} = \mathbf{v}$ for vektorer $\mathbf{v}$ på formen $\begin{bmatrix} a \\ 0 \end{bmatrix}$ med $a \neq 0$. Dette betyr at vektorer langs x -aksen ikke påvirkes under multiplikasjon med A .

4.5.

a) Vektorene blir rotert 90 grader mot klokken:

$$\begin{aligned} A\mathbf{e}_1 &= \begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix} \\ A\mathbf{e}_2 &= \begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

b) Del opp en vilkårlig vektor $\begin{bmatrix} a \\ b \end{bmatrix}$ i vektoren $a \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix}$ langs x -aksen og $b \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix}$ langs y -aksen:

$$\begin{bmatrix} a \\ b \end{bmatrix} = a\mathbf{e}_1 + b\mathbf{e}_2.$$

Husk at matrisemultiplikasjon kommuterer med addisjon og skalarmultiplikasjon; $A(c\mathbf{v} + d\mathbf{w}) = cA\mathbf{v} + dA\mathbf{w}$. I vårt tilfelle blir dette

$$A \begin{bmatrix} a \\ b \end{bmatrix} = aA\mathbf{e}_1 + bA\mathbf{e}_2.$$

I a) så vi at A roterer $\mathbf{e}_1$ og $\mathbf{e}_2$ 90 grader mot klokken. Komponentene til $\begin{bmatrix} a \\ b \end{bmatrix}$ blir altså rotert 90 grader mot klokken, og derfor blir $\begin{bmatrix} a \\ b \end{bmatrix}$ rotert 90 grader mot klokken. Vi kan konkludere med at A roterer vektorer 90 grader mot klokken.

c) Den omvendte geometriske operasjonen er å rotere 90 grader med klokken. Derfor virker det rimelig at det finnes en matrise som gjør dette og er inversen til A . Dette er et fullgodt svar på oppgaven, men her er en matematisk forklaring på hva som foregår (for den interesserte studenten):

Inversen til A skal tilfredstille $A^{-1}A = I$. Hvis vi uttrykker A ved kolonnevektorer

$$A = [\mathbf{a}_1 \quad \mathbf{a}_2 \quad \dots \quad \mathbf{a}_n]$$

ser vi at dette kan skrives

$$A^{-1}A = I$$

$$\begin{aligned} A^{-1} [\mathbf{a}_1 \quad \mathbf{a}_2 \quad \dots \quad \mathbf{a}_n] &= [\mathbf{e}_1 \quad \mathbf{e}_2 \quad \dots \quad \mathbf{e}_n] \\ [A^{-1}\mathbf{a}_1 \quad A^{-1}\mathbf{a}_2 \quad \dots \quad A^{-1}\mathbf{a}_n] &= [\mathbf{e}_1 \quad \mathbf{e}_2 \quad \dots \quad \mathbf{e}_n] \end{aligned}$$

Som betyr at A^{-1} sender/multipliserer kolonnevektorene til A tilbake til standardvektorene $\mathbf{e}_i$:

$$A^{-1}\mathbf{a}_i = \mathbf{e}_i.$$

I vårt tilfelle er $A = \begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$ en matrise som roterer vektorer 90 grader mot klokken. Derfor må A^{-1} i alle fall rotere kolonnevektorene til A 90 grader med klokken – for å sende dem tilbake til $\mathbf{e}_i$ -ene. *Senere* i kurset vil du være enig i at en kvadratisk (like mange kolonner som rader) matrise er inverterbar hvis og bare hvis alle vektorer kan skrives som en lineærkombinasjon av kolonnene dens. I vårt tilfelle betyr det at alle vektorer $\mathbf{v}$ i $\mathbb{R}^2$ er på formen

$$x_1 \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix} + x_2 \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix}.$$

Du kan sjekke at sistnevnte er sant: hvilke vektorer kan skrives som en lineærkombinasjon av $\begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix}$ og $\begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix}$? Du svarte på denne typen spørsmål i øving 3.

Nå kan vi gjøre samme triks som i **b)**: A^{-1} roterer alle vektorer 90 grader med klokken fordi

$$A^{-1}(x_1 \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix} + x_2 \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix}) = x_1 A^{-1} \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix} + x_2 A^{-1} \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

hvor $\begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix}$ og $\begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix}$ blir rotert 90 grader med klokken (siden det er kolonnevektorene til A).

d) Bruk formelen for inversen til til 2×2 -matriser for å se at

$$A^{-1} = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ -1 & 0 \end{bmatrix}.$$

Du kan nå gjenta **a)**-**b)** med A^{-1} i stedet for A , og dermed sjekke at A^{-1} roterer en vektor 90 grader med klokken.

4.6.

a) Følger egentlig direkte fra definisjonen av matriseproduktet. Gitt to vektorer

$$\mathbf{v} = \begin{bmatrix} v_1 \\ v_2 \\ \vdots \\ v_n \end{bmatrix} \quad \text{og} \quad \mathbf{w} = \begin{bmatrix} w_1 \\ w_2 \\ \vdots \\ w_n \end{bmatrix},$$

så regner vi ut at

$$\begin{aligned} \mathbf{v}^\top \mathbf{w} &= [v_1 \quad v_2 \quad \dots \quad v_n] \begin{bmatrix} w_1 \\ w_2 \\ \vdots \\ w_n \end{bmatrix} \\ &= v_1 w_1 + v_2 w_2 + \dots + v_n w_n \\ &= \mathbf{v} \cdot \mathbf{w} \end{aligned}$$

b) Merk at $A^\top = \begin{bmatrix} \mathbf{a}_1^\top \\ \mathbf{a}_2^\top \\ \vdots \\ \mathbf{a}_n^\top \end{bmatrix}$ ettersom transponering

gjør at kolonnevektorer blir radvektorer og vice versa. Derfor blir

$$A^\top A = \begin{bmatrix} \mathbf{a}_1^\top \mathbf{a}_1 & \mathbf{a}_1^\top \mathbf{a}_2 & \dots & \mathbf{a}_1^\top \mathbf{a}_n \\ \mathbf{a}_2^\top \mathbf{a}_1 & \mathbf{a}_2^\top \mathbf{a}_2 & \dots & \mathbf{a}_2^\top \mathbf{a}_n \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \mathbf{a}_n^\top \mathbf{a}_1 & \mathbf{a}_n^\top \mathbf{a}_2 & \dots & \mathbf{a}_n^\top \mathbf{a}_n \end{bmatrix}.$$

Nå bruker vi antagelsen om at $\mathbf{a}_i \cdot \mathbf{a}_j = 0$ for $i \neq j$ og $\mathbf{a}_i \cdot \mathbf{a}_i = 1$ til å se at

$$A^\top A = \begin{bmatrix} 1 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 1 & \dots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \dots & 1 \end{bmatrix} = I_n.$$

Dette betyr jo at $A^\top$ er den inverse matrisen til A , som er det vi skulle vise.

c) Matrisen A tilfredstiller kravene ettersom

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} = 1,$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} = 1,$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} = 0 \text{ og}$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} = 0.$$

Inversen er derfor

$$A^{-1} = A^\top = \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & -\frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix}.$$

Du kan sjekke dette ved å bekrefte at $AA^\top$ eller $A^\top A$ er lik I_2 :

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & -\frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & -\frac{1}{\sqrt{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$$

d)

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ i \end{bmatrix} = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1+i \\ -1+i \end{bmatrix}$$

Husk at $i^2 = -1$, som gir

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ i \end{bmatrix} = \frac{1+i}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ i \end{bmatrix}$$

På samme måte ser vi at

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \\ -\frac{1}{\sqrt{2}} & \frac{1}{\sqrt{2}} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ -i \end{bmatrix} = \frac{1-i}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ -i \end{bmatrix}$$

Dette betyr at matrisen A skalerer de komplekse vektorene $\begin{bmatrix} 1 \\ i \end{bmatrix}$ og $\begin{bmatrix} 1 \\ -i \end{bmatrix}$ med henholdsvis $\frac{1+i}{\sqrt{2}}$ og $\frac{1-i}{\sqrt{2}}$.